

РОЗВИТОК КРОСДИСЦИПЛІНАРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК СУЧАСНА ТЕНДЕНЦІЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

THE DEVELOPMENT OF CROSS-DISCIPLINARY COMPETENCE AS A CURRENT TREND IN THE PROFESSIONAL EDUCATION OF FUTURE PROFESSIONAL TRAINING TEACHERS

У статті здійснено теоретичний аналіз наукових праць щодо сутності поняття «кросдисциплінарна компетентність». Обґрунтовано важливість формування кросдисциплінарної компетентності з огляду на нові тенденції розвитку освіти та суспільства. Акцентовано увага на кросдисциплінарній компетентності педагогів професійного навчання як невіддільній складовій сучасного освітнього процесу.

А також враховуючи сьгоднішні соціальні напрямки, наголошується на концепції поняття кросдисциплінарної компетентності. Кросдисциплінарна компетентність педагогів професійного навчання розглядається як невід’ємна частина розвитку нинішньої системи освіти. Проаналізовано важливість формування кросдисциплінарної компетентності у майбутніх педагогів професійного навчання з огляду на швидкі зміни які відбуваються в суспільстві та виокремлено умови для формування означеної якості.

Також здійснено аналіз підходів (понять) мультидисциплінарний (multidisciplinary), міждисциплінарний (interdisciplinary), а також трансдисциплінарний (transdisciplinary), що є основою сучасного кросдисциплінарного підходу до підготовки майбутніх фахівців, а саме педагогів професійного навчання.

Мультидисциплінарність розглядається, як «однорічне доповнення однієї дисципліни іншою». Вона відбувається «у разі одночасного вивчення будь-якого феномену або об’єкту з різних сторін декількома науковими дисциплінами; така кооперація знань може бути кумулятивною, взаємною, але не інтерактивною (при цьому кожна дисципліна зберігає власні методологію, теоретичні допущення, без відозмінень та доповнень)». Термін міждисциплінарність використовується в освітніх колах, коли дослідники з двох або більше дисциплін об’єднують свої підходи та модифікують їх, щоб вони точніше розглядали вивчену проблему, включаючи випадкове групове навчання, коли студенти повинні вивчати цей предмет з точки зору кількох традиційних дисциплін.

Трансдисциплінарний підхід – це «спосіб розширення наукового світогляду, коли розгляд того чи іншого явища не обмежується рамками однієї наукової дисципліни». Він «вимагає перетину кордонів між дисциплінами» «об’єднує та доповнює суперечність мультидисциплінарного та міждисциплінарного підходів дослідженням динаміки, породженої взаємодією декількох рівнів реальності – з’єднує за принципом додатковості те, що розглядалося як протилежне, поєднує різні фрагменти реальності в єдину картину, досліджує динаміку процесу на різних рівнях одночасно, створює універсальну картину процесу».

У статті подано авторське визначення «кросдисциплінарна компетентність», яке розглядається як здатність людини успішно провадити професійну діяльність та активно використовувати для вирішення поставлених завдань знання, уміння та навички які перетинають межі декількох дисциплін та не обмежуються однією спеціальністю, а активно поєднуються з іншими де знаходять причинно-наслідкові зв’язки для вирішення поставлених завдань.

Ключові слова: міждисциплінарність, мультидисциплінарність, трансдисциплінарність, педагог професійного навчання, кросдисциплінарна компетентність.

The article provides a theoretical analysis of scientific papers on the essence of the concept of “cross-disciplinary competence”. The importance of the formation of cross-disciplinary competence due to the current trends in education and society is determined. Emphasis is placed on the cross-disciplinary competence of professional training teachers as an integral part of the modern educational process.

The concept of cross-disciplinary competence is analysed from the point of view of modern social tendencies. The cross-disciplinary competence of professional training teachers is considered as an integral part of the modern educational process. The importance of the formation of cross-disciplinary competence of the future professional training teachers due to the rapid changes taking place in the society is analyzed and the conditions for the formation of this quality are identified.

The analysis of approaches (concepts) is also carried out. Multidisciplinary, interdisciplinary, and transdisciplinary approaches are the basis for modern cross-disciplinary approach to the training of future professionals, namely professional training teachers.

Multidisciplinary is viewed as a “one-sided complement of one discipline to another”. It occurs “in the case of the simultaneous study of any phenomenon or object from different angles by several scientific disciplines; such cooperation of knowledge can be cumulative, mutual, but not interactive (while each discipline retains its own methodology, theoretical assumptions, without changes and additions).

The term interdisciplinarity is used in education when researchers in two or more disciplines combine their approaches and modify them to better examine the problem studied, including random group teaching, when students have to study the subject from the points of view of several traditional disciplines.

A transdisciplinary approach is “a mode to expand the scientific worldview, when the consideration of a phenomenon is not limited to one scientific discipline”. It “requires crossing the borders between disciplines”, “combines and complements the contradictions of multidisciplinary and interdisciplinary approaches to the study of dynamics generated by the interaction of several levels of reality - connects according the principle of additionality what was considered the opposite, combines different fragments of reality into a single picture, explores the dynamics of the process at different levels simultaneously, creates a universal picture of the process”.

The article presents the author’s definition of “cross-disciplinary competence”, which is considered as the ability of a person to successfully conduct professional activity and actively use knowledge, skills and abilities that cross the boundaries of several disciplines and are not limited to one specialty, but are actively combined with others where they find causal links to solve problems.

Key words: interdisciplinarity, multidisciplinary, transdisciplinarity, professional training teacher, cross-disciplinary competence.

УДК 377.011.2/3-051:005.336.2(477)(045)
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/45.42>

Прилепа І.М.,

аспірант кафедри професійної освіти та технологій с/г виробництва Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сьогодні ведуться часті дискусії щодо того, що сучасна вища освіта недостатньо готує студентів до роботи майбутнього, готовності до саморозвитку й адаптації до мінливих вимог ринку праці. Тому при підготовці майбутніх фахівців в ЗВО акцентується увага на формуванні таких компетентностей як спілкування, робота в команді, творчість та міждисциплінарність. Ці компетентності є невіддільною складовою професійної компетентності й педагогів професійного навчання

Сучасний педагог професійного навчання повинен вміти адаптуватися до мінливих умов ринку праці, бути здатним до академічної та професійної мобільності, нести персональну відповідальність за результати прийняття професійних рішень, комунікувати у межах професійної діяльності, ефективно управляти робочим часом, проявляти лідерські якості, виконувати звичні професійні дії ефективнішим способом, діяти в нестандартних ситуаціях, працювати в команді, запобігати конфліктним ситуаціям, саморозвиватися і самовдосконалюватися. Педагог професійного навчання повинен володіти не тільки професійними вміннями і навичками, що ґрунтуються на сучасних знаннях певної галузі виробництва, а й мати високий рівень педагогічної компетентності, що ґрунтується на новітніх досягненнях психолого-педагогічних наук, критичне мислення, здатність застосовувати інноваційні методики на практиці, здатність до підвищення мотивації інноваційної діяльності та розвитку професійно (професійно-технічної) освіти. Це своєю чергою висуває вимоги до їхньої професійної підготовки.

Цифрові технології та технології штучного інтелекту змінюють ринок праці. Працівники повинні швидко опановувати нові навички та постійно адаптуватися до появи нових професій. Водночас виникає питання які конкретні навички знадобляться працівникам в майбутньому, оскільки кваліфікації та професії швидко старіють, а оновлення навичок потребує кожні 3 роки. Таким чином професії та спеціалізації модифікуються й в найближчому майбутньому буде популярним працівник з конкретним набором навичок. Сучасною тенденцією в закордонних університетах, таких як: університет Брауна (Brown University Providence, USA), Віденський університет прикладного мистецтва (Universität für angewandte Kunst Wien, Wien), ІТ Університет Копенгагена (IT University of Copenhagen, Copenhagen S Denmark), Гонконзький університет науки та технологій (The Hong Kong University of Science and Technology (Guangzhou)), Гарвардська вища школа освіти Гарвардського університету (Harvard Graduate School of Education Harvard University Cambridge,

MA), є впровадження міждисциплінарного (кросдисциплінарного) підходу який забезпечує формування актуальних навичок для сучасного ринку праці. З огляду на переваги цього підходу вважаємо за доцільне використання його і у вітчизняних закладах вищої освіти, що сприятиме задоволенню сучасних вимог ринку праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз науково-педагогічної літератури показав, що проблема міждисциплінарності як найважливішої дидактичної умови для формування системних знань є предметом наукових пошуків та експериментів низки вчених-педагогів, серед яких: А. Фурман, В. Кремень, В. Максимова, В. Федорова, В. Шibaєв, В. Луговий, Г. Юрков, Е. Копосова, І. Зверєв, І. Огородников, М. Антонов, М. Борисенко, М. Данилов, М. Євтух, Н. Бреднева, Н. Лошкарєва, Н. Сорокін, О. Зеленкова, О. Локшина, О. Перехожева, О. Савченко, О. Сергєєв, О. Шмідт, Р. Яфизова, С. Гончаренко, С. Сисоєва, Ф. Соколова, Ю. Голубєв, та багато ін.

Питання міждисциплінарності в дослідженнях вітчизняних науковців мало досліджене, але знайшло місце у роботі закордонних вчених: Сюзан Дрейк (Susan M. Drake), Ребека Бернс (Rebecca C. Burns), Кетрін Перпіньян (Catherine Perpignan), Ясін Бауш (Yacine Baouch), Вінсент Робін (Vincent Robin) Бенуа Ейнар (Benoit Eynard), Емілі Борда (Emily Borda), Тодд Хаскелл (Todd Haskel), Ендрю Бурро (Andrew Boudreaux) та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В діяльності педагога професійного навчання обов'язковим є інноваційний компонент. Його специфіка визначена особливостями професійної освіти та умовами діяльності педагога професійного навчання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Міждисциплінарний підхід спрямований на забезпечення інноваційної діяльності й забезпечує перетворення нових ідей на продукти діяльності.

Діяльність педагога професійного навчання яка ґрунтується на міждисциплінарній компетентності має на меті підвищення якості професійної освіти, розвиток системи професійної освіти, розвиток науки, виробництва, соціуму, економіки, культури. Вона виступає основною умовою для випередження підготовки фахівців здатних ефективно працювати, особистісно та професійно розвиватися в умовах сучасного високотехнологічного інформаційного суспільства. Тому актуалізується потреба даного дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання): теоретично обґрунтувати важливість формування кросдисциплінарної компетентності у майбутніх педагогів професійного навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Концепція міждисциплінарних досліджень заснована на передумові, що поняття і факти не

вивчають ізолювано один від одного, а поєднуються та використовуються через такі терміни, як мультидисциплінарний (multidisciplinary), міждисциплінарний (interdisciplinary), а також трансдисциплінарний (transdisciplinary). Суттєвою відмінністю між цими підходами визначається присутній рівень поділу між предметами, які охоплюють певну сферу.

У цьому контексті важливими, на нашу думку, є досвід шотландської освіти, що переживає період значних і важливих змін. У процесі міждисциплінарного навчання використовуються зв'язки між різними темами і/або дисциплінами для підвищення рівня навчання; міждисциплінарне навчання – це запорука ефективності освіти, яка відповідає потребам студентів/учнів; ефективне міждисциплінарне навчання завжди ґрунтується на кількох загальних ідеях, що стосуються міждисциплінарних елементів навчальних програм кількох дисциплін (галузей знань); міждисциплінарне навчання забезпечує стимулювальний і самомотивувальний контекст для навчання і поліпшує цілісність розуміння важливих освітніх (педагогічних) ідей, підвищує компетентність у використанні знань і навичок передачі знань педагогом студентам; міждисциплінарне навчання є ефективним тоді, коли воно підкріплюється адекватною самооцінкою суб'єктів освітнього процесу, а їх співпраця формує командний стиль роботи, де саме такий стиль веде до ефективного діалогу, що є основою розвитку для всіх сфер людської діяльності.

Термін міждисциплінарність виник на початку ХХ століття й частіше всього використовується в освітніх колах, коли дослідники з двох або більше дисциплін об'єднують свої підходи та модифікують їх, щоб вони точніше розглядали вивчену проблему, включаючи випадкове групове навчання, коли студенти повинні вивчати цей предмет з точки зору кількох традиційних дисциплін.

Міждисциплінарність «конструює загальну модель поєднувальних дисциплін, базуючись на діалозі між дисциплінами, яка заснована на «посиленні формальної взаємодії між науковими дисциплінами», «власне взаємодії дисциплін» пов'язана з «перенесенням методів однієї наукової дисципліни в іншу; методологічно додатково збагачує те, що визначено всередині дисциплін, проте її цілі залишаються внутрішньо дисциплінарними, яка реалізується через «інтеграцію між науками для вивчення нової реальності, оскільки наука виявляється здатною створювати нові реалії та нові дисциплінарні спільноти, спрямовані на вивчення цих нових реалій. Це породжує комплексну природу об'єкта дослідження (вимагає постановки комплексних наукових проблем, за допомогою яких такий об'єкт може бути пізнаний)» [5].

Міждисциплінарний підхід забезпечує підвищення якості дослідження шляхом інтегрування

природничо-наукового і соціально-гуманітарного знання, чітке прогнозування змін в освітньому процесі американської вищої школи у напрямі формування гуманітарної культури студентів. Цей метод передбачає використання здобутків наявних концепцій, теорій, які часто використовуються дослідниками різних галузей знань. На методологічному рівні конструктивний синтез цих здобутків сприяє формуванню системного, цілісного бачення аналізованого педагогічного феномену. Закономірним і природним убачаємо розгляд цієї проблеми в умовах загальної підготовки студентів на бакалавраті у вищій школі США як особливої сфери їхньої життєдіяльності, а не виключно як педагогічної реальності.

Водночас установлено, що міждисциплінарність є базовим поняттям, яке поєднує всі означені вище (англомовне поняття «міждисциплінарності» – interdisciplinary (у перекладі префікс inter набуває значень: «між, усередині, поєднуючи») розуміють, як: осмислення, яке здійснюється поза межами певної навчальної дисципліни; поєднання змістово-методологічних компонентів декількох дисциплін; взаємодію між двома і більше дисциплінами) [4]. Для вирішення поставленого завдання, слід визначитися з відмінностями взаємозв'язку та взаємодії теорії та практики різних дисциплін, що відбивається через міждисциплінарність (або інтердисциплінарність), полідисциплінарність (або мультидисциплінарність), та трансдисциплінарність.

Мультидисциплінарність – це «однобічне доповнення однієї дисципліни іншою». Вона відбувається «у разі одночасного вивчення будь-якого феномену або об'єкту з різних сторін декількома науковими дисциплінами; така кооперація знань може бути кумулятивною, взаємною, але не інтерактивною (при цьому кожна дисципліна зберігає власні методологію, теоретичні допущення, без видозмінень та доповнень)» [8].

Трансдисциплінарний підхід – це «спосіб розширення наукового світогляду, коли розгляд того чи іншого явища не обмежується рамками однієї наукової дисципліни». Він «вимагає перетину кордонів між дисциплінами» «об'єднує та доповнює суперечність мультидисциплінарного та міждисциплінарного підходів дослідженням динаміки, породженої взаємодією декількох рівнів реальності – з'єднує за принципом додатковості те, що розглядалося як протилежне, поєднує різні фрагменти реальності в єдину картину, досліджує динаміку процесу на різних рівнях одночасно, створює універсальну картину процесу». Цей підхід «орієнтований на відкриття та вивчення властивостей і закономірностей, що проявляються однаково в об'єктах різної природи; надає можливість перенесення ідей, методів і напрацювань з більш розвинених областей наукового знання в менш розвинені з метою їх підтримки

та стимулювання активного розвитку; відкриття нових істотних феноменів, «перевідкриття» вже відомих феноменів» [13]. Він «припускає спільні зусилля, конструктивний діалог між дисциплінами, використання спеціально розроблених спільних підходів до розв'язання складних питань разом», може «бути заснованим на знанні (knowledge-based) або на реальності (reality-based)», «потребує створення метамови» [8]; «буде виражатися мовою, зрозумілою і вченим (спеціалістам) в одній області, й іншим фахівцям, і будь-якому члену суспільства» [5].

Інтердисциплінарний підхід уже припускає скоординовану взаємодію декількох дисциплін, формування нових сфер знань і нових дисциплін. Так виникли, наприклад, прикордонні науки – економічна соціологія, соціальна психологія, організаційна культура. Трансдисциплінарний підхід відкриває широкі можливості взаємодії багатьох дисциплін при розв'язанні нестандартних проблем предметної області. У трансдисциплінарному підході можливі різні комбінації дисциплін і моделей перерахованих раніше багатодисциплінарних різновидів.

Всі ці підходи покликані на підвищення рівня якості освіти, шляхом поглиблення знань та розвитком здібностей, необхідних для успішної життєдіяльності кожної особистості відповідно до потреб сучасного суспільства; відкривати нові системи знань як для індивідуального, так і колективного використання; передавати і роз'яснювати соціокультурні базові знання та цінності; поглиблювати знання та розвивати навички і здібності кожного студента з метою реалізації його потенціалу; враховувати важливість загальної освіти в житті людини та розвивати вміння використовувати науково-природничі й соціально-гуманітарні знання у соціальній та професійній діяльності; вийти за межі дисциплінарних кордонів та інтегрувати можливості різних навчальних дисциплін, одночасно збагачуючи їхній зміст; продемонструвати, як люди шляхом колективної взаємодії здатні сприяти соціальному благу кожного; стати якнайкращими громадянами; підготувати студентів до того, щоб вони могли формувати і контролювати всі сфери своєї життєдіяльності; розвивати здатність розуміти й ефективно розв'язувати проблеми взаємовідносин суспільства і людини, взаємозв'язку свободи і відповідальності, значення морально-етичного і ціннісного вибору, це все поєднує в собі міждисциплінарна компетентність педагога професійного навчання.

Закордонні дослідники зазначають що, міждисциплінарне навчання: ключ до успішного майбутнього. Відомо, що міждисциплінарний підхід до освіти є найбільш вигідним, адже сприяє формуванню у студентів життєво важливих навичок, зокрема критичного мислення, спілкування,

багатозадачності (організація та розподіл часу), роботи в команді, креативності, критичного мислення, лідерства, ці навички є необхідними для всіх громадян в умовах демократичного суспільства тощо [9 с. 676]. Це забезпечується шляхом:

- інтегрування досвіду, що охоплює як накопичений людством, так і здобутий безпосередньо особистістю досвід, який допомагає їй розуміти і розв'язувати проблеми в усіх сферах своєї життєдіяльності;

- соціальної інтеграції, яка базується на дослідженні шляхів розв'язання особистісних і соціальних проблем;

- інтегрування знань, що передбачає здобуття цілісного теоретично-практичного різногалузевого досвіду, який ґрунтується на трансфері знань в усі сфери життя;

- інтегрування організації освітнього процесу, яка враховує взаємоперетин тем і завдань із різних навчальних дисциплін, що, своєю чергою, має усвідомлюватися всіма суб'єктами цього процесу.

Коло наших інтересів спрямовано на впровадження крос дисциплінарного підходу у підготовці педагогів професійного навчання оскільки специфіка їхньої діяльності передбачає поєднання знань з різних дисциплін та галузей які необхідні для досягнення високого рівня професіоналізму, та відображають його професійний потенціал.

А саме формування кросдисциплінарної компетентності поєднує в собі здатність застосовувати освітні теорії та методології у педагогічній діяльності; здатність забезпечити формування у здобувачів освіти цінностей громадянськості і демократії; здатність керувати навчальними/розвивальними проєктами; здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення; здатність використовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення та інтегрувати їх в освітнє середовище; здатність реалізовувати навчальні стратегії, засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень; здатність аналізувати ефективність проєктних рішень, пов'язаних з підбором, експлуатацією, удосконаленням, модернізацією технологічного обладнання та устаткування галузі/сфери відповідно до спеціалізації; здатність використовувати відповідне програмне забезпечення для вирішення професійних завдань, відповідно до спеціалізації; здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти; здатність упроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці; здатність використовувати у професійній діяльності основні положення, методи, принципи фундаментальних та прикладних наук; здатність виконувати розрахунки

технологічних процесів в галузі; здатність управляти комплексними діями/проектами, відповідати за прийняття рішень у непередбачуваних умовах та професійний розвиток здобувачів освіти і підлеглих; здатність збирати, аналізувати та інтерпретувати інформацію (дані) відповідно до спеціалізації; здатність забезпечити якість освіти і управління діяльністю закладу освіти, відповідно до спеціалізації; здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки та інших наук відповідно до спеціалізації і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Таким чином кросдисциплінарний підхід забезпечує вмиле поєднання знань з різних дисциплін і активний обмін накопиченим досвідом зі студентами та становить основу кросдисциплінарної компетентності педагогів професійного навчання.

Як зазначає І. Бех, «трактування поняття компетентності досить широке: до нього відносять і навчальні здібності, знання та вміння (напр., вміння успішно навчатися) і навички (напр., комунікативні, соціальні навички), і моральні цінності (напр., громадянська відповідальність чи відповідальність за навколишнє середовище), і ставлення (напр., групова солідарність)» [6, с. 22].

Відповідно до закону України «Про освіту», компетентність - динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність [7].

У довіднику з досліджень транснаціональної вищої освіти (Handbook of Research on Transnational Higher Education) зазначено, що компетентність визначається як здатність відповідати на індивідуальні або соціальні запити, щоб виконати певну діяльність або виконати задане завдання. Вони розвиваються через дію та взаємодію як у формальному, так і в неформальному освітньому чи професійному контексті, і вимагають виходу за рамки простого відтворення набутих знань. На найвищому рівні ця концептуалізація компетентності передбачає вибір і адаптацію з набутих процесів тих, які необхідні для вирішення невідомого складного завдання чи проблеми [1].

Сьогодні компетентність поєднує в собі знання з різних дисциплін, що продиктовано розвитком ринку праці та багатофункціональністю працівників [3]. В процесі підготовки майбутніх педагогів професійного навчання необхідно враховувати наявні тенденції та використовувати сучасні підходи до формування актуальних компетентностей, що ґрунтуються на знаннях з різноманітних галузей, враховуючи причинно-наслідкові зв'язки, як у суміжних, так і зовсім різних дисциплінах.

У сучасній освіті все більше використовується поняття кросдисциплінарна компетентність яке має багато спільних рис з поняттям міждисциплінарна компетентність та широко застосовується закордонними дослідниками й замінює поняття міждисциплінарна компетентність. Незважаючи на те, що поняття кросдисциплінарна компетентність часто вживається й вітчизняними й закордонними вченими чіткого визначення поняттю не існує. Тому у рамках нашого дослідження поняття кросдисциплінарна компетентність - це здатність людини успішно провадити професійну діяльність та активно використовувати для вирішення поставлених завдань знання, уміння та навички які перетинають межі декількох дисципліни та не обмежуються однією спеціальністю, а активно поєднуються з іншими де знаходять причинно-наслідкові зв'язки для вирішення поставлених завдань.

Педагоги професійного навчання в сучасному світі повинні швидко адаптуватися, приймати рішення в ситуації високого ступеня невизначеності, створювати оптимальні умови для розвитку й саморозвитку у студентів критичного мислення, інформедійної грамотності, емоційного інтелекту, міжособистісної комунікації і взаємодії, що є важливим для партнерської взаємодії суб'єктів освітнього процесу.

Кросдисциплінарна компетентність педагога професійного навчання зображає його готовність працювати в умовах, коли, як наголошує В. Кремень, «змінюється парадигма освіти, коли здійснюється перехід від репродуктивної, авторитарної освіти до освіти інноваційного особистісно орієнтованого типу, особливих трансформацій має зазнати зміст і структура психолого-педагогічної, методичної та інформаційно-технічної підготовки» [12].

Кросдисциплінарна компетентність педагога професійного навчання базується на уміннях комплексно застосовувати знання, їх синтезувати, переносити ідеї і методи з однієї науки в іншу, і про цьому всьому виявляти креативність та оригінальність як вимогу до будь-якої діяльності людини в сучасних умовах. Озброїти такими вміннями майбутнього фахівця – актуальне соціальне завдання вищої школи, яке диктується тенденціями інтеграції в науці й освіті та вирішується за допомогою знаходження, вивчення, та поєднання міждисциплінарних зв'язків.

Кросдисциплінарна компетентність педагогів професійного навчання безпосередньо впливає на результативність підготовки студентів і формування у них необхідних для ефективної діяльності у сучасному суспільстві знань та навичок. Основу кросдисциплінарної компетентності становить наявність лише актуальної теоретичної інформації в галузі професійної підготовки фахівців різної

сфери, а зайва (застаріла, другорядна) лишається поза освітнім процесом і на яку не втрачаються ресурси ні викладача, ні студентів.

Відповідно до цього формування необхідних компетентностей у студентів відбувається лише за умови що ці навички є актуальними у їх професійній діяльності і формуються на ключових явищах і закономірностях, які базуються на прогресивних формах і засобах навчання.

Педагог професійного навчання при підготовці майбутніх фахівців розглядає формування різних технічних навичок, здебільшого які дуже часто використовуються при виконанні конкретних робіт. Ці навички стають необхідними при виникненні проблемних ситуацій чи на виробництві чи у повсякденному житті. Студенти моделюючи проблемну ситуацію використовують набуті знання з різних дисциплін і для вмілого поєднання цих знань педагогу необхідно володіти кросдисциплінарною компетентністю

Висновки.

На теперішній час важливим компонентом переорієнтації освіти є фундаменталізація, яка має суттєво підвищити її якість; випереджальний характер усієї системи освіти, її спрямованість на розв'язання проблем та завдань постіндустріальної цивілізації, на розвиток творчих здібностей людини; індивідуалізація навчальної діяльності, що має здійснюватися з урахуванням потреб ринку праці, уподобань, особистісних якостей майбутнього фахівця.

У закладах вищої освіти при підготовці майбутніх педагогів професійного навчання важливо проводити зміни для оновлення змісту освітніх програм і враховувати широту завдань, інтегративний характер, високий рівень складності і динамічності діяльності в системі професійно-педагогічної освіти що обумовлюється необхідністю спеціальної підготовки педагогів професійного навчання і формування у них кросдисциплінарної компетентності.

Адже кросдисциплінарна компетентність сприяє глибшому розумінню та вищій мотивації. Ця компетентність допомагає поглибити досвід навчання та робить його більш доступним для передачі ідей у різних галузях навчання. Створення більш змістовного навчання допомагає студентам по-справжньому обмірковувати отримані знання, а потім легко застосувати ідеї розв'язанні проблем із аудиторії до реальних рішень.

Однією з головних цілей педагога професійного навчання є навчити студентів встановлювати зв'язки між ідеями та концепціями в різних галузях та застосовувати знання, отримані в одній дисципліні, в іншій. Важливо не тільки знати, які навички

вам потрібні, але й знати, для чого вони потрібні і де їх правильно застосовувати. Саме до цього покликані педагоги професійного навчання.

Перспективи подальших досліджень полягають у виокремленні педагогічних умов розвитку кросдисциплінарної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. A Conceptual Framework for E-Assessment in Higher Education Authenticity, Consistency, Transparency, and Practicability [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.igi-global.com/chapter/conceptual-framework-assessment-higher-education/78143>.
2. Cameron, L. (2008) Could pedagogical planners be a useful learning design tool for university lecturers? *Readings in Education and Technology. Proceedings of ICITE 208* (pp. 496-507)
3. Kovalchuk V. High education system challenges in the context of requirements of labour market and society. *Scientific letters of academic society of Michal Baludansky*. 2016. С. 88–90.
4. Lawrence, R. J. Housing and Health: From Interdisciplinary Principles to Transdisciplinary Research and Practice. *Futures*. № 36, 487-502.
5. Ардашкин И.Б. Трансдисциплинарность проблемы как фактор современного познания. *Вестник Томского государственного университета*. 2007. № 302. С. 36–41.
6. Бех І. Д. Компетентнісний підхід у сучасній освіті. Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технологія. Київ: Генезис, 2009. С. 21–24.
7. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
8. Князева Е. Н. Трансдисциплинарные стратегии исследований *Вестник Томского государственного педагогического университета*. 2011. № 10(112). С. 193–201.
9. Ковальчук В. І. Впровадження компетентнісно-орієнтованого підходу в професійному навчанні студентів педагогічних спеціальностей. *Молодий вчений*. 2018. № 11. С. 675-678.
10. Ковальчук В. І. Тенденції розвитку освіти в епоху інформаційного суспільства. *Стратегії інтенсифікації вищої гуманітарної освіти в Україні та країнах ЄС: монографія*. 2017. С. 7–134.
11. Ковальчук В. І. Тенденції розвитку освітньої системи в Україні. *Economics, science, education: integration and synergy. Materials of international scientific and practical conference, 18-21 January 2016*. 2016. С. 79–80.
12. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору: монографія. Київ. Пед. думка. 2009. 520 с.
13. Крушанов А.А. Трансдисциплинарный парадокс современной науки *Вестник Российского философского общества*. 2012. № 2. С. 44–50.